

EU:s politik till stöd för människorättsförsvarare

Europaparlamentets resolution av den 17 juni 2010 om EU:s politik till stöd för människorättsförsvarare (2009/2199(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av FN-stadgan, den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter samt den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter,
- med beaktande av FN:s deklaration om människorättsförsvarare samt den verksamhet som bedrivs av FN:s särskilde rapportör om människorättsförsvararnas situation,
- med beaktande av Lissabonfördraget, särskilt artiklarna 3 och 21, samt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av EU:s riktlinjer om mänskliga rättigheter, och i synnerhet EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare, som antogs i juni 2004 och ändrades 2008, samt av riktlinjerna för dialoger om mänskliga rättigheter, som antogs i december 2001 och ändrades 2009,
- med beaktande av sin resolution av den 6 september 2007 om hur dialogerna och samråden om mänskliga rättigheter fungerar med tredjeländer¹,
- med beaktande av människorättsklausuler i EU:s externa avtal,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2006 av den 20 december 2006 om inrättande av ett finansieringsinstrument för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen²,
- med beaktande av sin resolution av den 25 april 2002 om kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet om Europeiska unionens roll i arbetet för att främja mänskliga rättigheter och demokratisering i tredje land³,
- med beaktande av sina särskilda riktlinjer för Europaparlamentets ledamöters åtgärder för mänskliga rättigheter och demokrati vid besök i tredjeländer,
- med beaktande av stadgarna för Sacharovpriset för tankefrihet, som antogs av Europaparlamentets talmanskonferens den 15 maj 2003 och ändrades den 14 juni 2006,
- med beaktande av sina tidigare resolutioner om situationen för de mänskliga rättigheterna i världen, och särskilt bilagorna om enskilda fall,

¹ EUT C 187 E, 24.7.2008, s. 214.

² EUT L 386, 29.12.2006, s. 1.

³ EUT C 131 E, 5.6.2003, s. 147.

- med beaktande av sina återkommande debatter och brådskande resolutioner om fall av kränkningar av de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsprincipen,
- med beaktande av ministerkommitténs förklaring om Europarådets åtgärder för att förbättra stödet till människorättsförsvarare och främja deras verksamhet, som antogs den 6 februari 2008,
- med beaktande av den resolution som antogs den 24 februari 2009 av Europarådets parlamentariska församling om situationen för människorättsförsvarare i Europarådets medlemsstater¹,
- med beaktande av den rekommendation om den rättsliga ställningen för icke-statliga organisationer i Europa² som antogs av Europarådets ministerkommitté den 10 oktober 2007,
- med beaktande av regionala människorättsinstrument, däribland särskilt den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter, de resolutioner om människorättsförsvarare som antagits av Afrikanska kommissionen för mänskliga och folkens rättigheter, den amerikanska konventionen om de mänskliga rättigheterna samt av Arabiska stadgan om mänskliga rättigheter,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex)³,
- med beaktande av de program för skydd och mottagande av människorättsförsvarare som befinner sig under hot, vilka håller på att genomföras i några medlemsstater,
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A7-0157/2010), och av följande skäl:
 - A. Enligt FN-stadgan har varje medlemsstat ansvar för att främja allmän respekt för mänskliga fri- och rättigheter och se till att de iakttas.
 - B. Enligt FN:s deklaration från 1998 betecknar ordet ”männikorättsförsvarare” en person som, på egen hand eller tillsammans med andra, agerar för att med fredliga medel främja eller värna de mänskliga rättigheterna.
 - C. Över hela världen spelar människorättsförsvararna en avgörande roll för att värna och främja grundläggande mänskliga rättigheter, ofta med sina egna liv på spel. De är också viktiga aktörer för befästandet av demokratiska principer i sina respektive länder, värnar om opartiskhet och öppenhet i sitt arbete och uppnår trovärdighet genom korrekt rapportering, och utgör på så sätt den mänskliga länken mellan demokratin och respekten för de mänskliga rättigheterna.
 - D. Stöd till människorättsförsvarare är sedan länge en etablerad del av EU:s utrikespolitik på

¹ RES/1660(2009).

² CM/Rec(2007)14.

³ EUT L 243, 15.9.2009, s. 1.

människorättsområdet, men EU:s stöd varierar beroende på vilka länder det är fråga om.

- E. EU anser det särskilt angeläget att i enlighet med Lissabonfördraget stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna genom att ansluta sig till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- F. Europaparlamentet spelar en viktig roll för att främja mänskliga rättigheter och demokrati, inklusive skydd av dem som försvarar dessa, genom delegationer till tredjeländer, utfrågningar, resolutioner, skrivelser och inte minst Sacharovpriset, liksom sina rapporter om de mänskliga rättigheterna i hela världen.
- G. EU samordnar också i allt större utsträckning sina insatser med andra regionala och internationella aktörer som är etablerade i Afrika, Europa samt Nord- och Sydamerika, i syfte att noga följa situationen för människorättsförsvarare och uppmana staterna att se till att de kan verka utan hinder, i överensstämmelse med internationella och regionala förpliktelser på människorättsområdet.
- H. EU:s trovärdighet som beskyddare av världens människorättsförsvarare är nära knuten till unionens egna respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.
- I. I sitt arbete drabbas människorättsförsvarare själva av kränkningar av de mänskliga rättigheterna, vilket tar sig uttryck i bland annat mord, dödshot, bortföranden och människorov, godtyckligt fängslande och frihetsberövande samt andra trakasserier och hotelser, exempelvis förtalskampanjer. Alla dessa kränkningar riktas ibland också mot människorättsförsvararnas nära familjemedlemmar (inklusive deras barn) och andra släktingar, i syfte att hindra dem att fortsätta med sitt arbete. Kampanjer för mänskliga rättigheter drabbas i många regioner av verksamhetsbegränsningar och leder till förföljelse av människorättsförsvarare.
- J. Skyddet av enskilda människorättsförsvarare kräver att EU:s människorättspolitik genomgående stärks.
- K. Kvinnliga människorättsförsvarare löper en särskild risk, och bland andra kategorier av människorättsförsvarare som är särskilt utsatta för angrepp och människorättskränkningar till följd av sitt arbete finns de som verkar för medborgerliga och politiska rättigheter – inte minst yttrandefrihet och tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet, inklusive religiösa minoriteters rättigheter – och ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, särskilt kollektiva rättigheter som rätten till mat och tillgång till naturresurser (däribland fackföreningsmedlemmar), liksom de som verkar för minoriteters och folkgruppers rättigheter, barns rättigheter, ursprungsbefolkningars rättigheter samt hbt-personers rättigheter och personer som kämpar mot korruption.
- L. Med hjälp av ny teknik används allt förslagnare metoder för att förfölja människorättsförsvarare, men också genom inskränkande lagar för icke-statliga organisationer och administrativa hinder som allvarligt begränsar utrymmet och handlingsfriheten för ett oberoende civilt samhälle. Vissa regeringar hindrar människorättsförsvarare från att officiellt registrera organisationer och åtalar dem sedan på ett lagstridigt sätt för att de har utövat sin rätt till föreningsfrihet.
- M. Dessa handlingar utgör en klar kränkning av internationell människorättslagstiftning och en rad allmänt erkända grundläggande friheter.

- N. Människorättsförvarare hindras också av – och blir ibland en direkt måltavla för – politik, lagstiftning och förfaranden som beskrivs som ”säkerhetsåtgärder”, ofta i kombination med stigmatisering och anklagelser om terrorism.
 - O. Beslagtagande av möbler, stängning av lokaler, höga bötesstraff samt en minutiös och subjektiv granskning av bankkonton utgör särskilda svårigheter för människorättsförvararnas sammanslutningar och föreningar.
 - P. Om handelsavtal innehåller en människorättsklausul ger det mer kraft bakom orden när EU kräver att de mänskliga rättigheterna ska respekteras som ett villkor för handeln.
1. Europaparlamentet hyllar människorättsförvararnas ovärderliga bidrag till försvaret och främjandet av mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen, demokratin och till det konfliktförebyggande arbetet, som de lämnar med risk för sin egen personliga säkerhet, liksom sina familjers och släktingars. Parlamentet välkomnar att FN:s deklaration från 1998 inte ger någon strikt definition av människorättsförvarare, och rådet och kommissionen uppmanas att starkt stödja detta förhållningssätt.
 2. Europaparlamentet uppmanar EU att prioritera ett effektivare genomförande av befintliga verktyg och mekanismer för ett sammanhängande och systematiskt skydd av människorättsförvarare inom EU. Parlamentet rekommenderar att unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik utvecklar åtgärder och tar fram en mer verkkningsfull och resultatutriktad strategi som innehåller utvärderingar av befintlig politik och dialog på människorättsområdet.
 3. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att uttrycka sin politiska vilja att stödja människorättsförvararnas insatser, och att i det syftet bättre utnyttja alla befintliga verktyg och utveckla nya kompletterande mekanismer som stödjer och främjar deras verksamhet genom en strategi präglad av verkligt deltagande, som bör bidra till en positiv miljö för dem där de kan utföra sitt uppdrag och få skydd. Parlamentet understryker att detta måste åtföljas av en politik som siktar på förebyggande av och skydd mot angrepp och hot mot människorättsförvarare, genom såväl akuta som långsiktiga åtgärder.

Förstärkning av institutionerna och nyheter enligt Lissabonfördraget

4. Europaparlamentet påminner om att Lissabonfördraget, enligt dess artiklar 3 och 21, sätter främjandet och skyddet av mänskliga rättigheter i främsta rummet när det gäller unionens yttre åtgärder. Som första prioritet måste man se till att främjandet av mänskliga rättigheter, både som ett grundläggande värde och ett mål för unionens utrikespolitik, återspeglas på vederbörligt sätt under inrättandet av och i strukturen för den europeiska avdelningen för yttre åtgärder, bland annat genom tilldelning av tillräckliga personalresurser. Därför begär parlamentet att det inrättas en central kontaktpunkt med särskilt ansvar för människorättsförvarare inom den europeiska avdelningen för yttre åtgärder.
5. Europaparlamentet understryker att riktlinjerna om människorättsförvarare hittills inte genomförts på ett tillfredsställande sätt inom EU:s uppdrag och uppmanar kommissionen att genomföra en grundlig analys och se till att denna fråga tas upp. Till följd av antagandet av Lissabonfördraget är kommissionens delegationer i tredjeländer nu skyldiga att till fullo utnyttja de nya möjligheterna, men får också ytterligare ansvar för att ta itu med frågan på ett bättre sätt, eftersom de omvandlas till unionsdelegationer och får

en allt viktigare roll när det gäller EU:s representation och genomförandet av människorättspolitiken. Därför upprepar parlamentet sin begäran om att en högkvalificerad politisk tjänsteman, med särskilt ansvar för mänskliga rättigheter och demokrati, ska utses systematiskt för varje land och att riktlinjerna om mänskliga rättigheter och genomförandet av dem samt utvecklandet av bästa praxis ska integreras i utbildningsprogram för personal i EU-uppdrag, arbetsbeskrivningar och bedömningsprocesser.

6. Europaparlamentet betonar vikten av människorättsklausuler inom handelspolitik, partnerskap och handelsavtal mellan EU och tredjeländer. Europaparlamentet föreslår en ”männikorättsbedömning” av tredjeländer som inleder handelsförbindelser med EU.
7. Europaparlamentet förväntar sig att utnämningen av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (som samtidigt är vice ordförande för kommissionen), liksom inrättandet av en gemensam avdelning för yttre åtgärder, kommer att göra EU:s arbete på detta område väsentligt mer konsekvent och effektivt. Parlamentet rekommenderar starkt att den höga representanten/vice ordföranden institutionaliserar utarbetandet av lokala strategier i nära samarbete med det lokala oberoende civila samhället, inklusive regelbundna utvärderingar av dem, så att de skyddsåtgärder som föreskrivs i EU:s riktlinjer om människorättsförsvare verkligen genomförs.
8. Det är nödvändigt att kontakterna med det oberoende civila samhället förbättras och följs upp på ett systematiskt sätt, liksom att människorättsförsvare får större tillgång till EU:s delegationer och uppdrag på fältet. I detta sammanhang välkomnar Europaparlamentet det spanska ordförandeskapets begäran om att en gemensam lokal sambandsman ska utses från personalen för EU:s uppdrag för människorättsförsvare, vilken får ansvaret för att samordna EU:s verksamhet genom att förbättra tillgången till information om människorättskränkningar och samarbetet med det civila samhället, något som samtidigt kommer att säkra insyn i hur uppdragen fullgör sina skyldigheter och ge möjlighet till akuta ingripanden på ett flexibelt sätt i brådskande lägen. Parlamentet kräver att få information om dessa utnämningar.

Mot en mer samordnad och systematisk strategi för EU:s människorättspolitik

9. Europaparlamentet oroas av det bristfälliga genomförandet av EU:s riktlinjer om människorättsförsvare. Parlamentet vidhåller att dessa riktlinjer måste genomföras på ett korrekt och fullständigt sätt av alla EU-delegationer, och ytterligare ansträngningar måste göras för att se till att samtliga tar fram lokala genomförandestrategier före utgången av 2010, eller, om sådana strategier redan finns, att de ses över till dess. Parlamentet kräver att en förteckning över dessa lokala strategier görs tillgänglig för parlamentet och offentliggörs i EU:s årsrapport om de mänskliga rättigheterna.
10. Europaparlamentet uppmanar rådet, kommissionen och EU:s delegationer att aktivt involvera människorättsförsvare och deras organisationer när de tar fram, följer upp och ser över lokala strategier, eftersom detta kommer att påverka strategiernas verkliga värde.
11. Europaparlamentet anser möten minst en gång om året mellan människorättsförsvare och diplomater, så som föreskrivs i EU:s riktlinjer, på ett uppenbart sätt kan bidra att sådana processer inleds och uppmuntrar till mer regelbundna och systematiska möten i framtiden. Parlamentet begär att man ser till att de olika typer av människorättsförsvare som är verksamma i landet deltar i dessa möten samt att människorättsförsvare från

regionerna deltar.

12. Europaparlamentet uppmanar därför den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik att överväga möjligheten att arrangera ett internationellt möte för människorättsförvarare med deltagande av de berörda FN-organen, de regionala sekretariaten för konventionerna om de mänskliga rättigheterna samt internationella och regionala icke-statliga organisationer, i syfte att förbättra skyddet av människorättsförvararna och främja de mänskliga rättigheterna i hela världen.
13. Europaparlamentet betonar behovet av ett genusperspektiv i genomförandet av riktlinjerna, med målinriktade insatser till förmån för kvinnliga människorättsförvarare och andra särskilt utsatta grupper, till exempel journalister och människorättsförvarare som verkar för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt barns rättigheter, liksom dem som verkar för minoriteters rättigheter, i synnerhet rättigheter för religiösa och språkliga minoriteter, ursprungsbefolkningars rättigheter samt hbt-personers rättigheter.
14. Europaparlamentet betonar vikten av yttrandefrihet och mediernas roll – såväl Internetmedier som övriga medier – att skapa möjligheter för människorättsförvarare.
15. Europaparlamentet anser att utvecklingen av ny teknik och dess konsekvenser för människorättsförvarare behöver bedömas och resultaten integreras i befintliga EU-program om mänskliga rättigheter och människorättsförvarare.
16. Europaparlamentet anser att viktiga aspekter av de lokala strategierna för genomförandet av EU:s riktlinjer om människorättsförvarare bör återspeglas i landstrategidokument/nationella vägledande program, handlingsplaner för den europeiska grannskapspolitiken, årliga handlingsprogram för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter samt stabilitetsinstrumentet.
17. Europaparlamentet upprepar att främjandet och skyddet av människorättsförvarare samt deras säkerhet i och med Lissabonfördraget måste behandlas som en prioriterad fråga i EU:s förbindelser med tredjeländer och integreras på alla nivåer och i alla delar och instrument vad gäller unionens utrikespolitik, så att EU:s stöd till människorättsförvarare blir mer konsekvent, verkningfullt och trovärdigt. Parlamentet anser att ett utarbetande, effektivt genomförande och regelbunden uppföljning av specifika landstrategier om mänskliga rättigheter och demokrati skulle kunna bidra till uppnåendet av denna målsättning på ett väsentligt sätt.
18. Europaparlamentet anser att människorättsförvarare i tredjeländer får ett bättre skydd om EU:s dialoger om mänskliga rättigheter blir mer effektiva. Situationen för människorättsförvarare måste tas upp systematiskt i alla politiska dialoger och dialoger om mänskliga rättigheter samt i handelsförhandlingar med tredjeländer, liksom mer allmänt situationen och framstegen när det gäller rätten till föreningsfrihet i nationella lagar, föreskrifter och rutiner, och parterna måste påminnas om att staterna har ett ansvar för att se till att alla förpliktelser och rättigheter som anges i FN:s deklaration om människorättsförvarare införlivas i den nationella lagstiftningen, inbegripet rätten till föreningsfrihet och mötesfrihet samt deras rätt att ta emot inhemsk och utländsk finansiering under fullständig öppenhet och respekt för självständigheten i beslutsfattandet, liksom yttrandefriheten, som är en avgörande rättighet för människorättsförvararnas arbete. Parlamentet understryker att partnerstater också bör

påminnas om förpliktelsen och ansvaret att skydda och främja respekten för människorättsförsvarare och deras arbete genom att skapa förutsättningar som till fullo gör det möjligt att försvara, bevaka och rapportera om mänskliga rättigheter.

19. Europaparlamentet anser att specifika kriterier, som håller balansen mellan lämplig insyn och nödvändig sekretess, måste antas när det gäller mottagande av inhemsk och utländsk finansiering. Parlamentet efterlyser åtgärder som säkrar att hänsyn tas till alla andra kriterier som kan komma att anföras av människorättsförsvarare om de anses vara väsentliga för deras arbete.
20. Europaparlamentet uppmanar att dess delegationer, i egenskap av organ med ansvar för Europaparlamentets förbindelser med tredjeländer, skulle kunna spela en ännu viktigare roll för att hjälpa människorättsförsvarare, i enlighet med de särskilda riktlinjerna för Europaparlamentets ledamöters åtgärder för mänskliga rättigheter och demokrati vid besök i tredjeländer.
21. Europaparlamentet kräver att få en större roll i EU:s dialoger om mänskliga rättigheter med tredjeländer.
22. Europaparlamentet vill se att näringslivet inkluderas i människorättsdialoger.
23. Europaparlamentet anser att det finns ett behov av såväl en sammanhängande och samordnad EU-strategi som utrymme för kompletterande roller för medlemsstaterna i skyddet av människorättsförsvarare,
24. Europaparlamentet fördömer det klimat av straffrihet för kränkningar mot människorättsförsvarare som råder i många länder i världen. Parlamentet uppmanar rådet och kommissionen att ta upp denna fråga i sina bilaterala kontakter och då vädja till alla stater att se till att förövare ställs inför rätta, oavsett samhällsställning eller befattning, i oberoende och effektiva disciplinära och straffrättsliga förfaranden. Parlamentet påminner om att det alltid finns möjlighet att till sist gå vidare till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna efter att statens alla inhemska överklagandemöjligheter har uttömts.
25. Europaparlamentet betonar att man måste se till att nationell och allmän säkerhet, inklusive terrorbekämpning, inte godtyckligt används som förevändning för åtgärder riktade mot människorättsförsvarare.
26. Europaparlamentet påpekar att även parlamentariker har en viktig roll att spela för att se till att nationell lagstiftning som skulle kunna påverka människorättsförsvarare och deras verksamhet uppfyller internationellt erkända människorättsnormer. Därför understryker parlamentet vikten av att dessa frågor systematiskt tas upp av Europaparlamentets ledamöter under bi- och multilaterala möten med såväl experter på plats som andra parlamentariker, i linje med de särskilda riktlinjerna för Europaparlamentets ledamöters åtgärder för mänskliga rättigheter och demokrati vid besök i tredjeländer.
27. Europaparlamentet understryker vikten av att det oberoende civila samhället till fullo deltar i förberedelserna av alla dialoger om mänskliga rättigheter, antingen genom seminarier för det civila samhället eller på andra sätt. Parlamentet anser att kopplingen mellan seminarier för det civila samhället och den formella dialogen behöver stärkas, genom att de resulterande rekommendationerna offentliggörs och genom bättre

uppföljning och återkoppling till det civila samhället när en dialog har ägt rum. Parlamentet framhåller betydelsen av att enskilda fall fortsatt tas upp under dialogerna och anser att ett offentliggörande av namnförteckningar skulle göra EU:s insatser mer slagkraftiga och öka allmänhetens uppmärksamhet kring dessa fall, förutsatt att det inte medför att människorättsförvarare utsätts för fara. Parlamentet betonar vikten av att samarbeta med andra människorättsförvarare och det civila samhället vid bedömningen av sådana risker.

28. Europaparlamentet anser att det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter, som redan har visat sig ha kapacitet att stödja och främja respekten för mänskliga rättigheter och stärkandet av rättsstatsprincipen, bör fortsätta att ytterligare förbättra det direkta stödet till människorättsförvarare, så att både deras kortsiktiga och långsiktiga behov tillgodoses, samtidigt som man ser till att instrumentet också når ut till särskilt utsatta grupper och människorättsförvarare som bor i avlägsna och mindre uppmärksammade områden.
29. Europaparlamentet uppmanar rådet och den höga representanten att systematiskt fördöma och tillrättavisa internationella företag om dessa levererar övervakningsteknik till förtryckande regimer och därmed underlättar förföljelse och gripanden av människorättsförvarare.

Större öppenhet och synlighet som en skyddsåtgärd

30. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att med hjälp av riktade insatser öka medvetenheten om riktlinjernas existens bland människorättsförvarare, i den europeiska avdelningen för yttre åtgärder, på EU-ambassaderna och på EU:s utrikesministerier, så att riktlinjerna anammas och tillämpas fullt ut. Parlamentet anser att de årliga möten som föreskrivs i riktlinjerna skulle ge ett avsevärt stöd till människorättsförvarare och även öka trovärdigheten och synligheten för EU:s insatser, och därmed visar man tydligt hur viktigt skyddet av mänskliga rättigheter är för EU.
31. Europaparlamentet framhåller att ett erkännande av människorättsförvararnas arbete och ett intresse för dem från allmänhetens sida också kan bidra till att skydda dem under svåra förhållanden, eftersom presumtiva gärningsmän kanske låter bli att sätta sina planer i verket om deras brott skulle väcka uppmärksamhet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och EU-delegationerna att där så är möjligt offentliggöra demarscher och andra initiativ i specifika fall, dock alltid i samförstånd med människorättsförvararna och deras familjer. Parlamentet uppmanar EU-uppdragen att ge människorättsförvararna och deras familjer, liksom icke-statliga organisationer som uppmärksammat EU på något särskilt fall, systematisk information om alla insatser som utförs å deras vägnar, oavsett i vilken form de sker, så som anges i riktlinjerna.
32. Europaparlamentet uppmanar Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt alla kommissionens ledamöter med ansvar på området yttre förbindelser att regelbundet träffa människorättsförvarare på tjänsteresor i tredjeländer. Parlamentet understryker att stödet till människorättsförvarare också ovillkorligen bör ingå i uppdraget för EU:s särskilda representanter. Parlamentet understryker att det kommer att hålla både den höga representanten och de särskilda representanterna ansvariga för sina handlingar i detta avseende.
33. Europaparlamentet understryker behovet att aktivt stödja och ta fram förslag på hur

Sacharovnätverket, som lanserades i december 2008 med anledning av Sacharovprisets tjugoförårsjubileum, skulle kunna utnyttjas som en del av ett kontinuerligt stöd till människorättsförsvarare, liksom för att man ska dra större nytta av pristagarnas eventuella bidrag till olika insatser i Europaparlamentets regi, i syfte att uppfylla prisets ändamål. Parlamentet upprepar sin oro över kränkningarna av vissa Sacharovpristagares mänskliga rättigheter.

Mot mer samordnade och resultatriktade insatser till förmån för människorättsförsvarare

34. Europaparlamentet anser att EU behöver ta ett helhetsgrepp på frågan om människorättsförsvararna, så att trovärdigheten och effektiviteten för EU:s politik ökar bland EU:s medlemsstater och i förhållande till tredjeländer, och vidta stödåtgärder som tryggar deras verksamhet samt förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder, samtidigt som man tar hänsyn till såväl de kortsiktiga som långsiktiga behoven för människorättsförsvararna. Parlamentet understryker att den reviderade strategin för det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter samt EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare bör återspegla detta helhetsgrepp.
35. Europaparlamentet anser att EU tydligt bör ange vilka lämpliga sanktioner som kan komma i fråga mot tredjeländer som begår allvarliga människorättskränkningar och införa dem. Parlamentet upprepar återigen sitt krav på att kommissionen och rådet, och i synnerhet den höga representanten/vice ordföranden, ska se till att människorättsklausulen i internationella avtal får effekt och i detta syfte inrätta en verklig verkställighetsmekanism för klausulen, i överensstämmelse med andan i artiklarna 8, 9 och 96 i Cotonouavtalen.
36. Europaparlamentet anser att unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik i syfte att ta fram mer resultatriktade insatser regelbundet bör utvärdera hur varje EU-delegation i tredjeländer genomfört EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare samt prioritera och noga följa upp detta arbete, och ge rekommendationer till de uppdrag för förstärkta insatser där genomförandet har gett märkbart dåligt resultat.
37. Europaparlamentet uppmanar rådet att göra EU mer tillgängligt för människorättsförsvarare som inte har möjlighet att stanna i sina hemländer. Rådet och kommissionen uppmanas att utarbeta och verkställa särskilda åtgärder som underlättar tillträdet till EU för sådana människorättsförsvarare.
38. Europaparlamentet påminner om behovet att åtgärda bristen på en sammanhängande strategi för skydd och asyl genom ett systematiskt genomförande av nödatgärder och initiativ på kort och lång sikt. Parlamentet begär att den höga representanten i slutet av 2010 rapporterar till Europaparlamentet om de åtgärder som vidtagits i detta syfte.
39. Europaparlamentet upprepar sin begäran om att medlemsstaterna snarast ska ta fram en samordnad policy för utfärdande av nödvisum till människorättsförsvarare och deras familjemedlemmar, där de särskilda systemen i Spanien och Irland kan tjäna som förebild. Parlamentet anser bestämt att det skulle vara ett stort framsteg för EU:s människorättspolitik om de nya EU-delegationerna fick befogenhet att ge rekommendationer till medlemsstaterna om utfärdande av nödvisum. Parlamentet anser att en tydlig hänvisning till denna möjlighet i utkastet till handledning för behandling av visumansökningar och modifiering av utfärdade visum skulle vara till stor hjälp för att

förverkliga denna gemensamma policy, något som parlamentet redan har uttryckt under den rättsliga granskningen av ovannämnda åtgärd.

40. Europaparlamentet begär att de 27 medlemsstaterna intar samma hållning i fråga om utfärdandet av visum till människorättsförfvarare.
41. Europaparlamentet betonar att dessa nödvisum behöver åtföljas av åtgärder för temporärt skydd och en tillfällig fristad i EU för människorättsförfvarare, eventuellt med tillhandahållande av ekonomiska resurser och inkvartering för att ge människorättsförfvarare logi, liksom åtföljande program (människorättsarbete, undervisning vid europeiska universitet, språkkurser osv.). Parlamentet välkomnar det initiativ om fristäder som fördes fram av det tjeckiska ordförandeskapet och det program för skydd och mottagande som genomförts av Spaniens regering sedan 2008, och den höga representanten/vice ordföranden uppmanas att senast vid utgången av 2010 inom avdelningen för yttre åtgärder färdigställa ett EU-program för skydd och mottagande som ska genomföras under 2011, dock utan att därmed frånta övriga städer deras ansvar. Därför uppmanas den höga representanten att för Europaparlamentet lägga fram en handledning om hur fristäder ska skapas samt ett ramförslag som stöder nätverk mellan sådana fristäder. Parlamentet efterlyser ett fortsatt stöd till andra befintliga initiativ på området.
42. Europaparlamentet betonar vidare att medlemsstaterna och EU:s delegationer även bör stödja och utveckla andra skyddsverktyg och snabba svarsmekanismer för situationer där människorättsförfvarares liv eller fysiska och mentala hälsa kan vara i fara. Detta bör göras i nära samarbete med lokala människorättsförfvarare och det civila samhället.
43. Europaparlamentet välkomnar det pågående samarbetet mellan de befintliga skyddsmekanismerna på europeisk och internationell nivå, vilket skulle kunna stärkas ytterligare genom ett systematiskt utbyte av information och strategier, så att man säkerställer större komplementaritet mellan samtliga, både när det gäller informationsutbyte i akuta fall och samordning av långsiktiga stödinsatser, till exempel med hjälp av ett säkert webbforum som är tillgängligt för alla officiella intressenter. I detta sammanhang välkomnar parlamentet de årliga möten som anordnas av Europarådet, liksom de årliga möten mellan mekanismer som anordnas av övervakningsorganet till skydd för människorättsförfvarare (Observatory for the Protection of Human Rights Defenders), ett gemensamt program från Internationella federationen för mänskliga rättigheter (FIDH) och Världsorganisationen mot tortyr (OMCT) med målet att stärka samverkan mellan internationella och regionala mekanismer och institutioner till skydd för människorättsförfvarare. Parlamentet uppmanar de befintliga insatsgrupperna för människorättsförfvarare i Europa att, inom ramen för rådets arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna och Europarådet, ett initiativ av Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter, utforska möjligheter till närmare samarbete.
44. Europaparlamentet kräver att EU:s institutioner i samband med genomförandet av Lissabonfördraget inrättar en interinstitutionell mekanism för samarbete om människorättsförfvarare. Parlamentet inser att det skulle gå lättare att inrätta denna mekanism om det i alla EU:s institutioner och organ inrättades kontaktpunkter för människorättsförfvarare som nära samarbetar med dem som ansvarar för mänskliga rättigheter och demokrati i EU:s uppdrag och delegationer.
45. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att utforska möjligheterna att

skapa ett varningssystem som är gemensamt för EU:s institutioner och alla övriga skyddsmekanismer.

46. Europaparlamentet menar att informationsutbytet också skulle underlättas om man skapade specifika databaser eller ”loggböcker”, så att man kan hålla reda på insatser som inletts, särskilt i fråga om enskilda personer, samtidigt som man garanterar att konfidentialiteten respekteras till fullo.
47. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att följa och regelbundet övervaka genomförandet av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare på kort och lång sikt och rapportera om detta till Europaparlamentets underutskott för mänskliga rättigheter.

o

o o

48. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och medlemsstaterna.